

Pri ti priliki moram tudi povedati, de me je neki kmet na Kumu na Gorenškem, ki je priden bravec Novic, naprosil, naslednjo prigodbo v Novicah razglasiti. V bližnji vasi se je mlado žebč pri skoku čez ograjo takó poškodovalo, de bi se ne bilo moglo več ozdraviti. Naš brihtni kmet K—, ki je v Novicah večkrat bral, de je škoda taciga konjskiga mesa *) zametovati, je šel, ko je to nesrečo zvedil, naglo h kmetu, kterimu se je imenovana nesreča zgodila, kupi za majhne denarje ranjeno živinčce, ga zakóle, meso lepó nasolí in ga v dimnik obési. Večkrat ga hodi ogledovat; lepó se mu suši in dobro diši. Hvala tacimu brihtnemu kmetu, ki se je povzdignil čez neumno krivo misel, in takó unimu kmetu škodo zmanjšal, sebi pa za majhin denar veliko živčca napravil! Ta brihtni kmet vsak večer s svojo drago ženico in odrašenim otrokam Novice bere in po svoji priprostosti razlaga. Taki kmetje so pravi možjé, ne pa tisti, ki od ljubiga sveta nič ne véjo in zabiti ostanejo vse svoje dni.

Primskovski.

Istrijski Slovenci

med Teržaškim in Reškim morjem.

(Dalje.)

Drugi razdelk kmetije Istrijskih Slovencev je poljsko delo, ali kmetija v pravim pomenu. Od orodja za to delo vam ni potreba govoriti, zató kér je ravno tako, kakoršniga sim vidil v rokah drugih Slovencev, samo, de ima druge iména. — Obdelovanje polja je v Istrii jako težavno, zató, kér je velika toplota poléti, in kér so večidel skale in kamnje po njivah, ktere se ne dajo proč spraviti, in ktere so pri oranji veliko na poti. Kér je malo ravnin, in kér so njive večidel po gorah, orjejo takó, de zemljo samo na eno stran mečejo in brazd ne delajo. Sejejo nar več pšenice, ktera rada dobro rodi, pa tudi sirka in sadijo turšico. To trojno žito jim je nar koristniši, in kadar dobro plodi (veliko rodi), imajo dobro létino. Sejejo pa tudi jačmek (ječmen), réž, oves, pirovico (žito kakor pšenica, samo de je bolj slaba za kruh), jarino (še slabeje), hiljaco (podobno ovsu), in léčo; tudi konoplje sejejo pridobiti si prediva; krompirja veliko sadijo, pa kakor po drugih krajih, je tudi tukej gnjil. — Lanú, prosá, korenja in detelje pa se malo vidi sejati. —

Kadar žito odrase, ga oplévejo, pa večidel možki, kakor tudi večidel možjé žanjejo. Požeto žito ne stavljajo v kosolce, zató kér jih nimajo, ampak v kopišča, ktere na verhu s slamo dobro pokrijejo. — Kadar je žito suhó, ga omlatijo, ne v skednjih, kterih v Istrii nimajo, ampak na zemlji pod milim nebam. —

Predin začnejo mlatiti, osnažijo eno ravnico, in za tem nar prvo bób, ali grah in oves mlatijo, de se zemlja uterdi; potlej pa, kadar je zemlja že terda, mlatijo plemenitniši žito — nar poslednje pšenico. —

Ravno tako bi lahko tudi v tistih krajih, kjer imajo skednje, tisti ravnali, kteri svojih skednjev nimajo, in morajo od brezvestnih gospodarjev, práv za práv réči, žito še enkrat kupiti. Res je, de po dežji se pri nas

ne more mlatiti, — pa je že toliko lepiga vremena, de se lahko vse omlati. — Marsikdo si bo mislil: Mora jim pač vroče biti, celi dan na soncu cepce vertiti! — Je vroče, je, to je res, pa tudi v skednji je vroče, kamor ne pihljá noben véter; verh tega morajo tudi mlatiči v skednji veliko praha požirati, kteri je zdravju jako škodljiv. Naši mlatiči pa pod milim nebam nimajo nič praha. Cepce imajo majhne, in lahke, takó de se lahko z eno roko z njimi mlati; kér se jim pa žito, ki ga na soncu mlatijo, sproti dobro suši, ga vselej dobro omlatijo. Mlatičev je po 4, po 6, tudi po 8; pol jih stoji na eni, pol na drugi strani, in vsi, kteri so na eni strani, na enkrat udarjajo. — Kadar je žito omlateno, ga zvežajo, večidel kadar sonce zapada, zató kér je takrat rad kakošin véter. Žito mečejo z vevnico proti nebu, — dobro žito pada nazaj na zemljo, pléve pa véter odnese. —

S tem pa ne rečem, de bi vi, dragi kmetje! ki imate skednje pod krovam, jih razrušili, in de bi pod milim nebam mlatili; samo navado naših kmetov sim vam povedal.

Žito pošljejo v malin, ali ga pa samí na malnih, ktere z rokami vertijo, in kteriga ima vsaki boljši kmet v hiši, zméljejo. —

(Dalje sledí.)

Dopis iz Gradca.

Zadušnice za rajniga Jožefa Jungmana, smo danes tukaj opravili v cerkvi D. M. pri O. O. Minoritih, kjer se je mnogo starih rojakov in prijatlov rajneiga, množina mladih Slovanov, in še clo lepo število ženskiga spóla zbralo, da so spomin slavili slavniga Slovana, očeta narodniga obujenja in noviga slovstva naših českich bratov. Iskrene želje so k Bogu dvinule za mir pokojniga in za obujenje enacih mož, kteri bi od slave zaznamovane poti verno in vredno sledili. Lahka naj bode rajniku zemljica!

V Gradcu 17. svečana 1848.

Radoslav. *)

Černe bukve.

Na Gorenškem je 8. tega mesca neka baba svojiga moža tako nabila, de bi ga bila skorej ubila, nje sín (pasterk pobitiga moža) ji je pa še pomagal. Ta gerda baba je bila vdova, nje sedanji mož je bil pa tudi vdovec, nekdanj dober človeček, tode neumen kot vol, de je tako babo za ženo vzel, ktero je vsak poznal, de ni piškoviga oreha vredna. Dan na dan je bil prepír v hiši, kletev in razsajanje. Še jedí mu ni privošila. Ko je žgance, kašo ali kako drugo jed kuhala, jo je na svoji strani zabelila, mož pa je pušóbo grudil. Dostikrat je tudi v kašo veliko luknjo naredila, va-njo zabéle vlila, potem zadelala, in na mizo vselej tisto stran pred se postavila, kjer je vedila de je zabela. Ravno zavoljo nezabeljenih žgancov na možovi strani sta se jela 8. dan tega mesca za skledo rukati tako dolgo, de sta jo zvernili in se pretepati začela. Na večer pa ga je baba s pomočjo svojiga sina tako otolkla, de je bilo 14. dan tega mesca komisijsko ogledovanje potolčeniga moža, kteriga so 11. dan s poslednjimi zakramenti previdili. Mož je 63, baba pa 55 lét stara. Kaj naj uči ta prigodba, ktero zapišemo v černe bukve, vsak sam lahko presodi: 1) Kdor se ženi, naj z merzlo kervijo prevdari: ali bo angeljca ali hudiča v hišo dobil; 2) revšina je mati zakonskih prepírov; kjer ni kruha, ni ljubezni; 3) svét je vés narobe; nekdanj so možjé žene preteпали, zde pa se spravljajo žene čez možé. Bog obvari vsaciga take zakonske sreče! —rš—

*) Mesa tacih zaklanih zdravih kónj, ki so si nogo zlomili ali se sicer zlo poškodovali, je zares škoda zametovati. V več nemških mestih so že mesnice konjskiga mesa napravljene, kakor v Šošperku, Lincu, Berlinu i. t. d. Če pomislimo, de ostudne polže, žabe in krote, želve (šildkrote), ostrige in več tacih gerdiš žival jémo, — kteri pametni človek se bo čedniga konjskiga mesa branil! Prej ko bo 50 lét minulo, se ne bo nobenimu več konjsko mesó gnjusilo. De bo pa smelo konjsko meso v občinsko rabo priti, se bo mogel konj poprej od zvedenih mož po postavah ogledati kakor goveja živina, goveje meso i. t. d., sicer bi utegnil kak brezvestnik tudi bolniga konja zaklati in nezdravo meso prodajati.

Vredništvo

*) Poslane denarje smo prejeli, naročila si zapisali in tudi vse drugo v red spravili.

Vredništvo.